

Wyniki finansowe towarzystw i funduszy emerytalnych w 2005 roku

Powszechne towarzystwa emerytalne^[1] w 2005 r. wykazały zysk finansowy netto w wysokości 459,1 mln zł, tj. o 19,4% wyższy niż w roku 2004. Poprawę wyniku zanotowało 7 spośród 15 podmiotów. Wynik finansowy zarządzanych przez towarzystwa otwartych funduszy emerytalnych ukształtował się na poziomie 10,3 mld zł, co oznacza ponad 46% wzrost w skali roku. Wszystkie fundusze osiągnęły dodatni wynik finansowy.

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych ukształtowały się na poziomie 2,2 mld zł, co oznacza ponad 13% wzrostu w skali roku. Główną pozycją aktywów ogółem pozostały aktywa obrotowe (60,2% wobec 61,0% w roku 2004). W strukturze aktywów obrotowych inwestycje krótkoterminowe stanowiły 93,0% (92,5% rok wcześniej) i osiągnęły wartość 1207,6 mln zł. Aktywa trwałe wyceniono na kwotę 858,0 mln zł, tj. o 15,6% wyższą niż w roku 2004. Wzrost aktywów trwałych był spowodowany między innymi zwiększeniem o 23,9% inwestycji długoterminowych, które wyniosły 555,8 mln zł. Udział inwestycji długoterminowych w aktywach trwałych zwiększył się z 60,4% do 64,8%.

Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych w 88,9% były kształtowane przez **kapitał własny**, który wyniósł 1916,1 mln zł, co oznacza 9,8% wzrostu w skali roku. Do wzrostu tego przyczyniło się zmniejszenie straty z lat ubiegłych (o 174,0 mln zł) i poprawa wyniku bieżącego okresu obrotowego (o 74,5 mln zł). Rezerwy na zobowiązania ukształtowały się na poziomie 94,0 mln zł, tj. o 56,1% wyższym niż przed rokiem. Wartość zobowiązań długoterminowych zmniejszyła się z 0,2 mln zł do 0,1 mln zł. Zobowiązania krótkoterminowe zwiększyły się blisko 2,5-krotnie, osiągając wartość 93,3 mln zł.

Przychody wynikające z zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi wyniosły 1247,2 mln zł (wzrost o 12,1%). Przychody z tytułu kwot pobieranych od wpłacanych składek stanowiły 65,6% tej kwoty (wobec 62,9% rok wcześniej), a wynagrodzenie za zarządzanie 30,5% (wobec 25,7%). Towarzystwa poniosły **koszty związane z zarządzaniem funduszami** w wysokości 783,5 mln zł, co oznacza ich wzrost o 6,8%. Głównymi pozycjami generującymi koszty były koszty usług akwizycyjnych (28,6% kosztów wobec 28,7% rok wcześniej), ogólne koszty zarządzania towarzystwami (22,0% wobec 21,5%) oraz koszty z tytułu opłat agenta transferowego i prowadzenia rejestru członków funduszu (18,3% wobec 21,8%).

Wynik techniczny towarzystw na zarządzaniu funduszami emerytalnymi ukształtował się na poziomie 463,7 mln zł, tj. o 84,9 mln zł wyższym niż rok wcześniej. Po uwzględnieniu wyniku na pozostałej działalności, towarzystwa uzyskały 555,5 mln zł **zysku brutto** (wzrost o 20,2%). Zysk ten obciążono podatkiem dochodowym w wysokości 82,0 mln zł (118,5 mln zł przed rokiem). Korekta z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyniosła 14,4 mln zł (minus 40,8 mln zł rok wcześniej). W efekcie, powszechne towarzystwa emerytalne zamknęły rok 2005 **zyskiem netto** 459,1 mln zł, tj. o 19,4% wyższym niż w roku 2004.

Liczba pracujących w powszechnych towarzystwach emerytalnych zmniejszyła się do 1148 osób (spadek 6,2% w skali roku). Z towarzystwami współpracowało 83657 akwizytorów, tj. o 4,5% mniej niż rok wcześniej.

W 2005 r. **otwarte fundusze emerytalne** dysponowały **aktywami ogółem** o wartości 86,3 mld zł, tj. o 36,9% większymi niż rok wcześniej. Środki pieniężne zmniejszyły się o 47,9% i wyniosły 303,3 mln zł. Wartość należności ogółem spadła ponad 9-krotnie do 91,1 mln zł. Największą dynamikę zaobserwowano w zakresie należności z tytułu odsetek (spadek z 782,3 mln zł do 2,1 mln zł). Zobowiązania ogółem zmniejszyły się o 41,4% do 241,9 mln zł. Spadek ten był spowodowany głównie zmniejszeniem pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań z tytułu nabytych składników portfela (odpowiednio o 96,3% oraz 66,4%). **Aktywa netto** funduszy ukształtowały się na poziomie 86,1 mld zł, co oznacza 37,5% wzrostu w skali roku.

Portfel inwestycyjny stanowił 99,5% aktywów ogółem (97,7% przed rokiem). W jego strukturze dominowały obligacje (63,5%). Udział obligacji zwiększył się kosztem bonów skarbowych (spadek o 2,2 pkt), akcji (spadek o 2,0 pkt) oraz depozytów i bankowych papierów wartościowych (spadek o 1,2 pkt). Według stanu na koniec grudnia 2005 r. fundusze posiadały 2071,2 mln zł **obligacji skarbowych** będących formą spłaty zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.^[2] Fundusze ulokowały 252,6 mln zł w certyfikatach inwestycyjnych (198,3 mln zł rok wcześniej) oraz 111,5 mln zł w listach zastawnych (85,3 mln zł przed rokiem).

Przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 3167,1 mln zł i były o 36,1% wyższe niż rok wcześniej. Główną ich pozycją pozostały odsetki, ale ich udział spadł z 82,5% do 73,3% przychodów. **Koszty operacyjne** ukształtowały się na poziomie 438,3 mln zł, tj. o 31,3% wyższym niż w roku 2004. Koszty związane z zarządzaniem funduszami emerytalnymi wyniosły 375,7 mln zł i stanowiły 85,7% kosztów operacyjnych.

Zrealizowany zysk z inwestycji wzrósł blisko 3-krotnie, osiągając wartość 2587,0 mln zł. Niezrealizowany zysk z wyceny zwiększył się do 5016,3 mln zł (4113,4 mln zł przed rokiem). **Wynik finansowy** wykazany przez wszystkie otwarte fundusze emerytalne wyniósł 10332,1 mln zł (wzrost o 46,2% w skali roku).

W prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Centralnym Rejestrze Członków w 2005 roku było zarejestrowanych 11,7 mln członków funduszy, tj. o 2,2% mniej niż rok wcześniej. Liczba rachunków prowadzonych

przez fundusze wyniosła 12,1 mln**[3]**. W stosunku do 2004 r. zmniejszył się o 8,0 pkt udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka. Nadal jednak średnio 6,4% rachunków pozostało pustych. Dla poszczególnych funduszy odsetek martwych rachunków wahał się od 3,3% do 18,6% rachunków ogółem. Od stycznia do grudnia 2005 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazał do funduszy emerytalnych 13417,0 mln zł składek oraz 616,0 mln zł odsetek (wobec odpowiednio 11240,5 mln zł i 203,1 mln zł w 2004 r.).

Minimalna wymagana stopa zwrotu za okres od 30 września 2002 r. do 30 września 2005 r. wyniosła 26,2% i w okresie tym każdy z funduszy osiągnął stopę zwrotu wyższą niż minimalna wymagana.

Tablica 1.1 Bilans powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.
	w mln zł	
Aktywa trwałe	742,3	858,0
Wartości niematerialne i prawne	36,7	37,4
Rzeczowe aktywa trwałe	13,4	11,3
Należności długoterminowe	0,7	0,4
Od jednostek powiązanych	0,3	0,2
Od pozostałych jednostek	0,4	0,2
Inwestycje długoterminowe	448,5	555,8
Długoterminowe aktywa finansowe	448,5	555,8
Inne inwestycje długoterminowe	-	-
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	243,0	253,1
Aktywa obrotowe	1 158,9	1 298,1
Zapasy	0,1	0,1
Należności krótkoterminowe	54,9	57,3
Inwestycje krótkoterminowe	1 072,4	1 207,6
Krótkoterminowe aktywa finansowe	790,1	846,6
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	281,5	359,9
Inne inwestycje krótkoterminowe	0,8	1,1
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	31,5	33,1
SUMA AKTYWÓW	1 901,2	2 156,1
Kapitał własny	1 745,1	1 916,1
Kapitał podstawowy	1 538,2	1 538,2
Akcje własne	-	-
Kapitał zapasowy	998,3	905,6
Kapitał z aktualizacji wyceny	4,5	8,7
Pozostałe kapitały rezerwowe	6,2	17,2
Wynik finansowy z lat ubiegłych	-1 186,7	-1 012,7
Wynik finansowy netto okresu obrotowego	384,6	459,1
Odpisy z zysku netto w ciągu okresu obrotowego	-	-
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	156,1	240,0
Rezerwy na zobowiązania	60,2	94,0

Zobowiązania długoterminowe	0,2	0,1
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	39,1	93,3
tytułem pokrycia niedoboru	-	-
tytułem podatków, ceł, ubezpieczeń i innych	6,8	61,2
tytułem wynagrodzeń	0,1	0,1
fundusze specjalne	1,5	1,1
Rozliczenia międzyokresowe	56,6	52,6
SUMA PASYWÓW	1 901,2	2 156,1

Tablica 1.2 Rachunek wyników powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.
	w mln zł	
Przychody wynikające z zarządzania funduszami emerytalnymi	1 112,4	1 247,2
Z tytułu kwot pobieranych przez fundusze od wpłacanych składek	699,3	818,6
Wynagrodzenie za zarządzanie otwartymi funduszami emerytalnymi	285,9	381,0
Z tytułu opłat na rzecz towarzystw uiszczanych przez członków funduszy emerytalnych i związanych z wypłatami transferowymi	2,6	0,1
Przychody od funduszy na tworzenie rachunku premiowego	17,4	30,5
Przychody z tytułu wykorzystania rachunku rezerwowego funduszy	75,2	12,6
Przychody z wykorzystania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	2,0	-
Pozostałe przychody	30,0	4,4
Koszty związane z zarządzaniem otwartymi funduszami emerytalnymi	733,6	783,5
Obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania funduszami	349,9	365,3
Koszty opłat agenta transferowego i rejestru członków funduszu	160,6	143,3
Koszty opłat na funkcjonowanie KNUiFE i rzecznika ubezpieczonych	12,1	15,2
Koszty z tytułu tworzenia w funduszu rachunku premiowego	15,8	25,6
Koszty wpłat na rachunek części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego	15,1	20,2
Koszty wpłat na rachunek części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	29,1	47,4
Koszty pokrycia niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych	-	-
Koszty z tytułu opłat transakcji nabycia i zbycia aktywów funduszy	0,7	0,8
Koszty z tytułu prowizji dla ZUS od składek członków funduszy	91,4	105,4
Koszty z tytułu transferów - prowizja dla ZUS	2,6	2,8
Koszty z tytułu transferów - opłata dla KPW	2,5	2,8
Koszty pozostałych obowiązkowych obciążeń i opłat operacyjnych	20,1	1,8
Pozostałe obciążenia	383,7	418,2
Koszty usług akwizycyjnych	210,2	224,4
Koszty marketingu i promocji	15,7	21,8
Koszty ogólne zarządzania towarzystwami emerytalnymi, w tym:	157,8	172,0
Wynagrodzenia	70,0	78,3
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	11,2	12,7
Usługi obce	53,2	57,0
Wynik techniczny towarzystw na zarządzaniu funduszami emerytalnymi	378,8	463,7
Pozostałe przychody operacyjne	45,2	7,5
Pozostałe koszty operacyjne	32,6	15,2
Wynik operacyjny	391,4	456,0
Przychody finansowe	83,9	102,2
Koszty finansowe	13,0	2,7
Wynik na działalności gospodarczej	462,3	555,5
Wynik brutto	462,3	555,5
Podatek dochodowy	118,5	82,0

Korekta aktywów lub pasywów z odroczonego podatku dochodowego	-40,8	14,4
Wynik netto	384,6	459,1

Tablica 2.1 Bilans otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2004 r. 1)	2005 r.
	w mln zł	
Aktywa	63 039,6	86 326,9
Portfel inwestycyjny	61 614,2	85 932,5
Środki pieniężne ogółem	582,7	303,3
Środki pieniężne na rachunkach bieżących	5,1	2,2
Środki pieniężne na rachunku przeliczeniowym	407,6	214,3
Pozostałe środki pieniężne	170,0	86,8
Należności ogółem	842,7	91,1
Należności z tytułu dywidend	0,4	0,9
Należności z tytułu odsetek	782,3	2,1
Należności od towarzystw	1,2	0,4
Należności z tytułu zbytych składników portfela	58,7	86,5
Pozostałe należności	0,1	1,2
Zobowiązania ogółem	412,7	241,9
Zobowiązania wobec członków	47,9	143,5
Zobowiązania wobec depozytariuszy	0,1	0,3
Zobowiązania wobec towarzystw	38,0	27,3
Zobowiązania z tytułu nabytych składników portfela	136,2	45,7
Zobowiązania z tytułu nieprzeliczonych jednostek na rachunku rezerwowym i premiovym	1,6	2,0
Pozostałe zobowiązania	175,2	6,4
Rozliczenia międzyokresowe bierne	13,7	16,7
Aktywa netto	62 626,9	86 085,0
Kapitał funduszy	55 353,9	59 963,0
Kapitał rezerwowy	x	-47,8
Kapitał premiovowy	x	7,1
Kapitał części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	x	248,5
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	x	25 914,2
Zakumulowany nierozdysponowany wynik z inwestycji	x	8 751,8
Zakumulowany nierozdysponowany zrealizowany zysk/strata z inwestycji	x	4 036,0
Niezrealizowany zysk/strata z wyceny inwestycji	x	13 070,9
Zakumulowane przychody z pokrycia niedoboru	x	55,5
Kapitał i zakumulowany nierozdysponowany wynik razem	55 353,9	86 085,0

1) Porównanie kapitału rezerwowego, premiovego i części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego oraz zakumulowanego nierozdysponowanego wyniku finansowego jest niemożliwe w związku z wejściem w życie nowych przepisów wykonawczych (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych, Dz. U. Nr 50, poz. 481).

Tablica 2.2 Rachunek zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.
	w mln zł	
Przychody operacyjne	2 326,2	3 167,1
w tym:		
dywidendy i udziały w zyskach	263,4	627,8
odsetki od dłużnych papierów wartościowych	1 919,8	2 322,2
odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	120,2	69,7
Koszty operacyjne	333,7	438,3
w tym:		
koszty zarządzania funduszami	285,4	375,7
koszty wynagrodzenia depozytariuszy	12,4	14,7
Wynik z inwestycji	1 992,5	2 728,8
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	5 075,2	7 603,3
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	961,8	2 587,0
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny	4 113,4	5 016,3
Wynik z operacji	7 067,7	10 332,1
Przychody z tytułu pokrycia niedoboru	-	-
Wynik finansowy	7 067,7	10 332,1

Tablica 2.3 Portfel inwestycyjny otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.	2004 r.	2005 r.
	w mln zł		w %	
Akcje Narodowych Funduszy Inwestycyjnych	57,8	13,8	0,1	0,0
Akcje spółek na regulowanym rynku giełdowym	20 702,8	27 226,1	33,6	31,7
Bony skarbowe	1 698,2	519,0	2,8	0,6
Depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	3 046,9	3 203,2	4,9	3,7
Obligacje	35 736,5	54 596,6	58,1	63,5
Inne lokaty	317,9	373,8	0,5	0,5
OGÓŁEM	61 560,1	85 932,5	100	100

Tablica 2.4 Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci 2)

Wiek	2004 r.			2005 r.		
	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem
	w osobach					
17 lat i mniej	46 949	31 824	78 773	35 789	23 293	59 082
18-20	251 484	187 503	438 987	183 329	135 102	318 431
21-25	1 155 316	984 466	2 139 782	1 045 079	868 858	1 913 937
26-30	1 372 146	1 274 383	2 646 529	1 372 912	1 242 582	2 615 494
31-35	1 110 043	1 041 574	2 151 617	1 134 329	1 040 041	2 174 370
36-40	818 833	781 611	1 600 444	830 265	778 892	1 609 157
41-45	762 588	742 050	1 504 638	732 271	714 714	1 446 985
46-50	598 508	511 552	1 110 060	616 032	559 010	1 175 042
51 lat i więcej	210 913	97 722	308 635	264 367	143 872	408 239
Razem	6 326 780	5 652 685	11 979 465	6 214 373	5 506 364	11 720 737

Tablica 2.5 Składki przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do otwartych funduszy emerytalnych 2)

Przekazane w okresie:		Kwota składek	Odsetki	Liczba składek
		w mln zł		w szt
lipca	2004	1 436,2	10,3	15 363 850
	2005	392,8	69,9	5 242 251
sierpnia	2004	584,1	18,2	9 714 562
	2005	2 082,1	118,9	23 321 226
września	2004	1 323,5	17,1	14 546 642
	2005	1 025,1	37,2	11 185 414
października	2004	913,9	36,4	10 860 466
	2005	744,8	46,8	11 028 414
listopada	2004	477,0	24,0	8 484 933
	2005	1 746,8	105,2	18 348 369
grudnia	2004	1 421,7	11,9	15 181 480
	2005	664,3	69,7	7 082 578
19.05.1999 - 31.12.2004		49 404,7	283,9	394 401 733
19.05.1999 - 31.12.2005		62 821,7	1 103,0	677 779 390

2) Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

[1] Informację opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Dane obejmują 15 PTE oraz 15 OFE.

[2] Skarb Państwa przejął zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek opłaconych za okres od 1.04.1999 r. do 31.12.2002 r. i nieprzekazanych w terminie do funduszy oraz z tytułu odsetek należnych od tych składek. Zobowiązania te są regulowane w formie obligacji skarbowych. (Ustawa z 23.07.2003 r. o przejściu przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS z tytułu nieprzekazywania składek do otwartych funduszy emerytalnych; Dz. U. z 2003 r. nr 149, poz. 1450).

[3] Liczba członków zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest różna od liczby rachunków prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne, ponieważ otwarty fundusz emerytalny otwiera rachunek po zawarciu umowy członkostwa, natomiast identyfikacja i rejestracja w Centralnym Rejestrze Członków następuje w późniejszym terminie.